

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Seksualność osób ze spektrum autyzmu, PG_00195438						
Kierunek studiów	Pedagogika specjalna (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2030/2031		
Poziom kształcenia	jednolite magisterskie	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć fakultatywnych Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	5	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	10	Liczba punktów ECTS			3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			zaliczenie		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Nauk Społecznych -> Instytut Pedagogiki -> Zakład Pedagogiki Specjalnej						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr Marta Jurczyk				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		0.0		45.0	75
Cel przedmiotu	Zapoznanie Studentów z problematyką seksualności osób ze spektrum autyzmu i ich specyfiką rozwoju psychoseksualnego w ciągu życia. Dostarczenie umiejętności związanych z projektowaniem działań w obszarze edukacji seksualnej dla osób ze spektrum autyzmu.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	<p>[E. 1A.W.2] Zna i rozumie w pogłębiony sposób psychologiczno-pedagogiczne podstawy wiedzy o zaburzeniach ze spektrum autyzmu i działaniach profilaktyczno-wspomagających; podstawy neuropsychologii; zagadnienie zaburzeń ze spektrum autyzmu w kontekście innych zaburzeń neurorozwojowych, w tym afazji, mózgowego porażenia dziecięcego i ADHD; charakterystykę psychologiczną osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w różnych okresach rozwojowych; wczesne symptomy autyzmu; znaczenie środowiska fizycznego, stymulacji i integracji sensorycznej w autyzmie; specyfikę funkcjonowania poznawczego, emocjonalnego i społecznego w zaburzeniach ze spektrum autyzmu; zagadnienie mowy, języka i komunikacji osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; zasady diagnozy psychopedagogicznej uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym profile funkcjonalne; metody i narzędzia diagnostyczne, ze szczególnym uwzględnieniem międzynarodowego „złotego standardu diagnostycznego” ADI-R (Autism Diagnostic Interview-Revised) i ADOS (Autism Diagnostic Observation Schedule); metody komunikacji wspomagającej i alternatywnej (AAC); rolę komputera, mediów i nowych technologii w terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; metody psychologiczno-pedagogiczne stosowane w terapii autyzmu w kontekście praktyki opartej na dowodach (evidence base practice), w tym ESDM (The Early Start Denver Model); zasady korekcji zachowań i metody rozwiązywania problemów wychowawczych u dzieci lub uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; różne podejścia do edukacji i terapii dzieci lub uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym modele edukacyjno-terapeutyczne, wybrane metody i formy pracy i terapii; zagadnienia pracy z rodzicami lub opiekunami dziecka lub ucznia z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, wsparcia terapeutycznego i pomocy psychospołecznej rodzinie, wsparcia osoby z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w dorosłym życiu; problematykę zatrudnienia dorosłych osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu</p>	<p>Student zna i rozumie sposoby identyfikowania, diagnozowania oraz dokumentowania specjalnych potrzeb z zakresu rozwoju psychoseksualnego osób ze spektrum autyzmu.</p>	<p>[SW2] prezentacja/projekt/referat/raport [SW5] realizacja zadania problemowego</p>

Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
<p>[E.1A.W.1] Zna i rozumie w pogłębiony sposób medyczne podstawy zaburzeń ze spektrum autyzmu; anatomię i fizjologię układu nerwowego w kontekście deficytów i nieprawidłowości rozwojowych w spektrum autyzmu oraz psychospołeczne uwarunkowania funkcjonowania osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; zagadnienia zaburzeń genetycznych i niepełnosprawności sprzężonych; podstawy psychiatrii, psychopatologii i neurologii; choroby wieku dziecięcego i wybrane problemy medyczne dotyczące dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym diety, suplementację, farmakoterapię; narzędzia do monitorowania stanu zdrowia dzieci; kryteria diagnostyczne zaburzeń ze spektrum autyzmu, ich uwarunkowania i epidemiologię; miejsce zaburzeń autystycznych w medycznych klasyfikacjach nozologicznych (ICD, DSM) i klasyfikacji funkcjonalnej (ICF); zasady diagnozy różnicowej; zagadnienie autystycznego spektrum zaburzeń w kontekście uszkodzenia słuchu, zaburzenia rozwoju intelektualnego oraz innych zaburzeń i niepełnosprawności; funkcjonowanie szkolne uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i jego uwarunkowania</p>	<p>Student zna i rozumie w pogłębiony sposób potrzeby seksualne osób ze spektrum autyzmu;</p>	<p>[SW2] prezentacja/projekt/referat/raport [SW5] realizacja zadania problemowego</p>
<p>[E.1A.U.1] Potrafi analizować medyczne podstawy zaburzeń ze spektrum autyzmu; analizować anatomię i fizjologię układu nerwowego w kontekście deficytów i nieprawidłowości rozwojowych w zaburzeniach ze spektrum autyzmu; analizować zaburzenia genetyczne i niepełnosprawności sprzężone, podstawy psychiatrii, psychopatologii i neurologii; określać choroby wieku dziecięcego i wybrane problemy medyczne dotyczące dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym zagadnienia diety, suplementacji i farmakoterapii; stosować narzędzia do monitorowania stanu zdrowia dzieci; opisać kryteria diagnostyczne zaburzeń ze spektrum autyzmu, uwarunkowania i epidemiologię; określać i analizować zaburzenia autystyczne w medycznych klasyfikacjach nozologicznych (ICD, DSM) i klasyfikacji funkcjonalnej (ICF); określać diagnozę różnicową – autystyczne spektrum zaburzeń w kontekście uszkodzenia słuchu, zaburzenia rozwoju intelektualnego oraz innych zaburzeń i niepełnosprawności</p>	<p>Student potrafi posługiwać się w pogłębionym zakresie wiedzą psychologiczną w rozwiązywaniu problemów pedagogicznych związanych z seksualnością osób ze spektrum autyzmu; Student potrafi posługiwać się zasadami i normami etycznymi w podejmowanej działalności w obrębie edukacji seksualnej osób ze spektrum autyzmu.</p>	<p>[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SU5] realizacja zadania problemowego [SU6] demonstracja umiejętności praktycznych</p>
<p>[E.1A.K.2] jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych</p>	<p>Student jest gotowy w pogłębionym zakresie do podejmowania działań na rzecz autonomii i podmiotowości w zakresie życia seksualnego osób ze spektrum autyzmu.</p>	<p>[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SK2] prezentacja/projekt/referat/raport [SK6] demonstracja umiejętności praktycznych</p>

Treści przedmiotu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Specyfika rozwoju psychoseksualnego osób ze spektrum autyzmu. 2. Związki i małżeństwa osób ze spektrum autyzmu. 3. Rodzicielstwo osób ze spektrum autyzmu. 4. Spektrum autyzmu a przemoc seksualna. 5. Tożsamość i orientacja płciowa a spektrum autyzmu. 6. Edukacja seksualna osób ze spektrum autyzmu. 7. Wspieranie osób z ASD w placówkach. 8. Strategie interwencyjne wobec osób ze spektrum autyzmu i ich rodzin - wsparcie rozwoju psychoseksualnego. 		
Wymagania wstępne i dodatkowe			
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	Aktywność na zajęciach	51.0%	20.0%
	Projekt zaliczeniowy	51.0%	80.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	<p>American Psychiatric Association (2013), Diagnostic and statistical manual of mental disorders. 5 th ed., DSM-5, APA, Washington, DC.</p> <p>Bancroft, J. (2011), Seksualność człowieka, Elsevier Urban & Partner, Wrocław.</p> <p>Błęszyński, J. (2005), Terapie wspomagające rozwój osób z autyzmem, Wydawnictwo Impuls, Kraków.</p> <p>Dąbkowska, M. (2013), Zachowania seksualne dzieci i młodzieży z dysfunkcjami poznawczymi, emocjonalnymi i behawioralnymi. Oblicza problemów dziecka i rodziców, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń.</p> <p>Dekker, L. P., Hartman, C., van der Vegt, E. J. et al. (2015), The longitudinal relation between childhood autistic traits and psychosexual problems in early adolescence: the Tracking Adolescents Individual Lives Survey study. <i>Autism</i>, 19, s. 684-693.</p> <p>Dewinter, J., Vermeiren, R., Vanwesenbeeck, I. et al. (2015), Sexuality in adolescent boys with autism spectrum disorder: self-reported behaviours and attitudes. <i>Journal of Autism and Developmental Disorders</i>, 45, s. 731-741.</p> <p>Fornalik, I. (2017), Mam autyzm. Mam seksualność. I co dalej? Poradnik dla rodziców, terapeutów i nauczycieli, Fundacja JiM, Łódź.</p> <p>Fortenberry, J. D. (2013), Sexual development in adolescents. [W:] red. D. S. Bromberg, W. T. ODonohue, <i>Handbook of child and adolescent sexuality: developmental and forensic psychology</i> (s. 582-599). Elsevier, Oxford.</p> <p>Gallucci, G., Hackerman, F., Schmidt, C. W. (2005), Gender identity disorder in an adult male with Aspergers syndrome. <i>Sexuality and Disability</i>, 23, s. 3540.</p> <p>Henault, I., Attwood, T. (2015), Profil seksualny dorosłych osób z zespołem Aspergera: potrzeba wsparcia i interwencji. [W:] I. Henault, <i>Zespół Aspergera a seksualność. Od dojrzewania poprzez dorosłość</i> (s. 202-213). Harmonia Universalis, Gdańsk.</p> <p>Holmes, L. G., Himle, M. B., Strassberg, D. S. (2015), Parental romantic expectations and parent-child sexuality communication in autism spectrum disorders. <i>Autism</i>, 20 (6), s. 687-699.</p> <p>Kellaher, D. C. (2015), Sexual behavior and autism spectrum disorders: an update and discussion. <i>Current Psychiatry Reports</i>, 17, s. 562.</p>

		<p>Lew-Starowicz, Z., Skrzypulec, V. (red.) (2010), Podstawy seksuologii, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa.</p> <p>Mathai, G., Ruble, L. A. (2009), Implementing a social skills group for children with autism. Journal of Psychological Practice, 15, s. 135-156.</p> <p>Ousley, O. Y., Mesibov, G. B. (1991), Sexual attitudes and knowledge of high-functioning adolescents and adults with autism. Journal of Autism and Developmental Disorders, 21, s. 471-481.</p> <p>Pisula, E. (2012), Autyzm. Od badań mózgu do praktyki psychologicznej, GWP, Sopot.</p> <p>Realmuto, G. M., Ruble, L. A. (1999), Sexual behaviors in autism: problems of definitions and management. Journal of Autism and Developmental Disorders, 29, s. 121-127.</p> <p>Ruble, L. A., Dalrymple, N. J. (1993), Social/sexual awareness of persons with autism: A parental perspective. Archive of Sexual Behaviors, 22, s. 229-240.</p>
	Uzupełniająca lista lektur	<p>Sterzing, P. R., Shattuck, P. T., Narendorf, S. C. et al. (2012), Bullying involvement and Autism Spectrum Disorders: prevalence and correlates of bullying involvement among adolescents with an Autism Spectrum Disorder. Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine, 160, s. 1058-1064.</p> <p>Suris, J. C., Resnick, M. D., Cassuto, N. et al. (1996), Sexual behavior of adolescents with chronic disease and disability. Journal of Adolescent Health, 19, s. 124-131.</p> <p>Wiederman, M. W. (1999), Volunteer bias in sexuality research using college student participants. Journal of Sex Research, 36, s. 596-606.</p>
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Nie dotyczy	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.